

VEZETÉS AZ EGYHÁZBAN ÉS A KÖZSZOLGÁLATBAN

NKE-MEÖT közös konferencia
2024. március 7 csütörtök 10⁰⁰-15³⁰

NKE részéről:

Lippai Péter: A küldetésorientált vezetésszemlélet feltételei, lehetőségei és korlátai

Ujházy László: Mi változott Szun-ce óta?

Padányi József: Klasszikusok a vezetésről: Zrínyi Miklós és Szun-ce vezetési elvei

Négyesi Lajos: Vegetius a vezetésről

Petruska Ferenc: Katonai tagsággal polgári keretek között – a katonai sportegyesületek vezetésének szabályozási és gyakorlati kérdései

MEÖT részéről:

Fischl Vilmos: Vezetés az egyházban, ökumenikus tanácsban, mint egyházi, de civil szervezet esetében

Hafenscher Károly: Egy evangélikus egyházi vezető tapasztalatai biblikus alapon, gyakorlati-teológiai megfogalmazásban

Ötvös Csaba: Szinodalitás, mint egyházvezetési mód orthodox megközelítéssel

Fazakas Sándor: Református vezetéselméleti modellek

Sebjan-Farkas Zsolt: A kongregacionalista gyülekezetvezetési modell bibliai alapjai és kihívásai

Novák Géza: A küldetésorientált és a karizmatikus vezetés az egyházban

NKE

Lippai Péter

A küldetésorientált vezetésszemlélet feltételei, lehetőségei és korlátai

A küldetésorientált vezetésszemlélet létrejöttének történelmi szükségességét a hadügyi forradalom és a manőverező hadviselés egyre erőteljesebb térnyerése tette szükségessé. A korszerű hadviselésre jellemző helyzetek éles és gyors változása kikényszerítette, hogy a helyzetnek leginkább megfelelő döntések jogát ledelegálják az alárendelteknek, akik a saját szintjükön a legjobban ismerik a befolyásoló tényezőket és saját erőik képességeit. A világos és egyértelmű előjárói szándék és a koordinációs határok ismeretében az egységes szakmai tudásbázison magas szinten felkészített alárendeltek megfelelő szocializációval képessé tehetők arra, hogy a mindenkorai helyzetnek legmegfelelőbb döntésekkel vezessék a rájuk bízott csapatokat. Ennek a vezetésszemléletnek azonban vannak feltételei (követelményei) és korlátai is. A történelmi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy amennyiben rendszerszinten (mindhárom vezetési szinten egyidejűleg) tudják működtetni, akkor komoly vezetési fölényhez juttathatja alkalmazóit a háború „kődében”, amely akár bizonyos mértékű erőfölényt is képes kompenzálni.

Ujházy László

Mi változott Szun-ce óta?

Rengeteg idő eltelt azóta, hogy a briliáns gondolkodó, Szun-Ce, megalkotta *A háború művészete* című munkáját. Az ember azt gondolná, hogy azóta nagyot változott a világ, hiszen számos új kifejezést kellett megtanulnunk, úgymint: átfogó megközelítés, aszimmetria, hibrid hadviselés stb. A valóság azonban az, hogy nagyon kevés érdemi változás állt be azóta. Az igazán izgalmas

kérdés, hogy mi az, ami valóban viszonylag új Szun-ce óta. Ezeket kívánom kifejteni előadásomban.

Padányi József

Klasszikusok a vezetésről: Zrínyi Miklós és Szun-ce vezetési elvei

A kínai hadtudomány korai képviselői – egyik ismert képviselője Sunzi (Szun-ce i. e. 544 – i. e. 496) – sokat és sokrétűen foglalkoztak a katonai vezetés és a katonai vezető milyenségének kérdéseivel. Máiig érvényes megállapításaik olyan örök hadtudományi igazságokra mutatnak rá, mint az erők megóvása, a katonai és politikai vezetés elkülönítése.

A magyar nyelvű hadtudomány megalkotója, Zrínyi Miklós (1620-1664) is kiemelt figyelemmel fordult a vezetés és a vezető jellemzői felé. A Vitéz hadnagy című művét teljes egészében ennek a kérdésnek szentelte. Olyan megállapításokat tett – támaszkodva saját tapasztalataira és a korábbi hadtudományi munkák elemzésére – amelyek ma is érvényesek. Ezek közül néhány: a kettős vezetés hátrányai, a mérlegelés és megfontoltság, a felkészülés és felkészültség fontossága, a szerencse szerepe a harcban.

Négyesi Lajos

Vegetius a vezetésről

Az ókori görög-római hadügy fejlődése során egyre nagyobb hangsúlyt kapott a harcosok szervezett keretek közötti tevékenysége, kiemelten a harcok során történő alkalmazásuk során. A szervezett működés egyre több feladatot adott a vezetőnek és egyre bonyolultabbá tette a vezetést. Ezzel együtt megjelentek a harcok során alkalmazott szabályok, ami a vezető folyamatos kontrollját igényelte. A hadseregek hatékonyságának egyik legfontosabb mutatója lett a vezetés, amit a vezető képessége és a vezetés módja befolyásolt. A korabeli hadtudományi irodalom jelentős teret ad a vezetés kérdésének. Jól tükrözi ezt, hogy Onaszandrosz önálló munkát szentel a hadvezér tevékenységének bemutatására, Vegetius pedig részletesen leírja a vezetővel szemben támasztott követelményeket és a vezetés gyakorlatát a római hadügyben. Előadásomban a két hadtudós írásai alapján mutatom be a katonai vezetés működését az ókori görög-római hadügyben.

Petruska Ferenc

Katonai tagsággal polgári keretek között –
a katonai sportegyesületek vezetésének szabályozási és gyakorlati kérdései

A tanulmány a többségében katonai tagsággal rendelkező sportegyesületek vezetésének sajátosságait vizsgálja. Témája a katonai sportegyesületek működésének sajátosságai, valamint vezetői kihívásai. A civilektől eltérően, a katonai sportegyesületek vezetőinek gyakran a katonai hierarchia által előírt elvárásoknak is meg kell felelniük, miközben igyekeznek biztosítani a sportolók számára a lehető legjobb feltételeket. A katonák körében különös jelentősége van az elnök katonai és sport múltjának, hivatásbeli és magánéleti hitelességének, a katonás és mégis partneri kommunikációnak, az ellenőrzéseknek, a rugalmasságnak, valamint a célok pontos megfogalmazásának. A tanulmány hangsúlyozza a katonai sportegyesületek szerepét a katonai életvitel, hagyományok és értékek ápolásában, valamint a katonák fizikai és mentális felkészültségének előmozdításában. A sportegyesületek jogi keretei ugyan a bottom-up vezetési módszerre épülnek, de a katonai sportegyesületeknél hatékonyan az ellenáramú tervezés működik. A tanulmány eredményei hasznosak lehetnek a katonai sportszervezetek vezetői,

valamint más sportegyesületek elnöksége számára is, akik hasonló kihívásokkal találják magukat szemben.

MEÖT Fischl Vilmos

Vezetés az egyházban, ökumenikus tanácsban, mint egyházi, de civil szervezet esetében

Egy egyházi fenntartású intézmény vezetőjének többféle normarendszerhez kell igazítania részben saját, részben az általa vezetett intézmény magatartását. Nem lehet alapvető vezetési, irányítási szakismeretek nélkül „igazgatni” még a gyülekezeti életet sem, a diakóniai intézményrendszert pedig egyáltalán nem. A magasabb egyházi vezetői szinteken is megmutatkozik az, hogy a vezetés mennyire sokoldalú és komplex feladat napjainkban. A fiatal lelkész nemzedék ma Magyarországon a saját bőrén érzi, hogy milyen terhekkel, örömmel és fájdalommal jár az, amikor odakerül a neve mellé az „igazgató” szócska. Sokszor már a következő napon ráébred a régi mondás igazságára: nem dolgozni nehéz, hanem „dolgoztatni”, irányítani és másokat inspirálni, illetve olyan kisugárzással betölteni vezető posztokat, hogy a környezetünkben dolgozók valóban hatékonyan alkossanak és tevékenykedjenek. A vezetéselmélet tudása és használata megóvhatnak sok-sok túlkapástól, melléfogástól, szervezetlenségtől, vagy éppen naiv tudatlanságból bekövetkezett bukástól. Tanulmányomban igyekszem bemutatni a vezetői személyiség típusokat, a vezetéselmélet fontosságát egyházi intézményi szinten és kitérek az egyházi háttérű civil szervezetek vezetési struktúrájára is.

Hafenscher Károly

Egy evangélikus egyházi vezető tapasztalatai biblikus alapon, gyakorlati-teológiai megfogalmazásban

Luther kettős kormányzásról szóló tanítása nem kerülhető meg a 21. században sem. Isten másként vezeti a világot és másként az egyházat.

A kybernetika nem csupán a digitális világ szakkifejezése. A teológia történetében számos formában találkozunk vele, mint a vezetéselmélet teológiai megfogalmazásával. Ma – egyházi, digitális, és társadalmi átalakulások idején – ismét középpontba került az egyházi vezetés tudománya.

Az egyház isteni és emberi közösség. Isten népének nem lehet más vezetője csak Isten. Nem birtokolhatja az ember Isten hatalmát, nem veheti át szerepeit. Ember nem ülhet bele Isten bírói (ítélő) székébe. Isten népének működése nem e világ működésének mintájára hasonlít. Egészen más szabályai vannak. Itt az evangélium által kormányoz az Isten. Népe hallgat Urára, követi őt, az útjain jár, szabályait betartja, parancsait komolyan veszi és megtartja, ezért nincs szükség hatalom megmutató erőfitogtatásra, hatalmi technikákra, nincs szükség rendfenntartó erőkre, erőszakszervezetre. Ugyanakkor:

Tapasztalat, hogy a közösség vezetést és vezetőt igényel. Nincs olyan közösség, amely súrlódásmentesen működne, ahol ne lennének félreértések, rendbontások, ne lenne tanácstalanság, a rendből való kilépés, forrongó (olykor gyilkos) indulat, önzés. Szükség van hát rendfenntartó erőre, erőskezű, határozott vezetőre. Aki irányítja a bizonytalankodókat, egybefogja a széthúzókat, segít felállni a megbotlóknak, megbünteti a közösség ellen vétőket.

Sem az ember, sem az emberi vezetés nem képes mindezt megtenni, de a hatalmat birtokló és a hatalmat szolgálatra átadó Isten fel tud használni – független attól, hogy az illető hívő vagy hitetlen – a (minőségi) vezetés feladatára.

Több, mint három évtizedes egyházi vezetői tapasztalat nyomán kísérli meg az előadás az egyházi vezetésstudomány sajátosságát összefoglalni.

Ötvös Csaba

Szinodalitás az ortodox Egyház tanítása szerint

Az ortodox hagyomány elfogadja az első hét egyetemes zsinat tanítását. Az zsinati elvet a 34. apostoli kánon rögzítette, gyakorlását az első egyetemes zsinat 5. kánonja határozta meg. Ez az elv az Egyházban három szinten valósul meg, helyi, tartományi és egyetemes szinten, ahogyan ezt a katolikus és ortodox párbeszédért felelős vegyes bizottság által kiadott Ravennai (Az Egyház szakramentális természetének ekkleziológiai és kánoni következményei, 2007.október 13.), a Chieti (Szinodalitás és primátus az első évezredben, 2016. szeptember 21.) és az Alexandriai (Szinodalitás és primátus a 2. évezredben és ma, 2023. június 7.) dokumentumok is mutatják.

Tervezett előadásom a szinodalitás elvének megvalósulását mutatja be az ortodox hagyományban, kitérve az elvet övező belső-ortodox és vallásközi kérdésekre, kihívásokra, a zsinati elvet ért kritikákra és a teológusok által felvázolt feladatokra is.

Fazakas Sándor

Református vezetéselméleti modellek

A reformátori teológia kiemelt témája a kübernetika kérdése (a *gubernatio ecclesiae*). A fogalom eredetileg a gyülekezetek vezetésének karizmáját jelentette (az 1Kor 12 alapján), de sokáig feledésbe merült, majd a számítógéptechnika és digitalizáció világában vált ismertté. Az előadás előbb az egyházvezetés, a tisztaságértelmezés és testületi kormányzás teológiai alapjait kívánja bemutatni. Ezt követően megvizsgálásra kerül, hogy a modern társadalomban milyen kihívásokkal kell számolni a keresztyén egyház vezetése esetén: hogyan lehet teológiailag reflektált módon adaptálni a modern vezetéselmélet és szervezetfejlesztés ismereteit, különös tekintettel az egyházi intézményrendszerekre. A különböző vezetésmodellek adaptálása, illetve az egyházkormányzás kultúrája közvetlen kihatással van az egyház társadalmi jelenlétére és intézményeinek hatékony működésére. Végül felvillantásra kerül, milyen korrekatív jelleggel bírhat a teológiai kübernetika a demokratikus kultúra és a civil társadalom számára.

Sebjan-Farkas Zsolt

A kongregacionalista gyülekezetvezetési modell bibliai alapjai és kihívásai

A történelem során a baptista gyülekezetekben a kongregacionalista (gyülekezetközösségi) kormányzási elv érvényesült, melynek lényege, hogy a végső tekintély a tagok összességének kezében nyugszik. A mai baptista gyülekezetek jelentős része is ezt az elvet vallja és valósítja meg a gyakorlatban. A kongregacionalista vezetési modell bibliai alapjaival kapcsolatban először is tisztázni kell, hogy a Szentírásban található alapelveket deskriptív vagy preskriptív értelemben kell figyelembe venni az adott témában. Ezután sor kerül a legfontosabb igehelyek vizsgálatára, és a következtetések tárgyalására. A konkrét igék mellett több teológiai fogalom is felhozható a baptista gyakorlat védelmében. Ezek közül a legfontosabb az egyetemes papság elve, mely már a reformáció korában is kiemelkedő hangsúlyt kapott. Bibliai és teológiai megalapozottsága ellenére a kongregacionalista gyülekezetkormányzási modell nem mentes a kihívásoktól. Csak akkor működik megfelelően, ha bizonyos alapvető feltételek teljesülnek a gyülekezet életében. Éppen ezért, a baptista gyülekezetek egy része egyfajta kombinált vezetési

modell felé mozdult el, mely ötvözni próbálja a kongregacionalista és presbiteri kormányzási elveket.

Novák Géza

A küldetésorientált és karizmatikus vezetés az egyházban

Az egyháztörténelemben jól látható milyen komoly szerep jut a küldetésorientált vezetésszemlélettel bíró karizmatikus vezetőknek. A Szentírásban is találunk erre példát bőségesen. A Bírák könyvében találjuk Gedeont, aki Isten Lelkének vezetése alatt megszabadítja Izrael népét ellenségeitől. Gedeon történetén keresztül megismerhetjük, Isten hogyan készít fel egy vezetőt a szolgálatra, és hogyan válik küldetésében fokozatosan elhivatottá, karizmatikus emberré. Küldetésorientáltan gondolkodott. Mert Gedeon Istentől függött, és odaszentelte magát az Isten ügyének. "Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Szellemmel!" (Zakariás 4,6.) Karizmatikus vezetésben gondolkodott. Gedeon határozottan vezette a népet. Hogyan valósul meg a vezetés az egyházban? - Gedeon nemcsak parancsokat osztogatott, hanem példát mutat, ezért követték őt. A karizmatikus vezetés eredménye az volt, hogy Gedeon egy emberként egyesítette Izrael népét úgy, hogy minden ember a maga helyére állt. Az engedelmisségben megnyilvánuló hit szabadulást hozott Isten népe számára.